

התקשרות

קונטרס שבועי לאנ"ש חסידי חב"ד לחיזוק ההתקשרות
לכ"ק אדמו"ר רבי מנחם מענדל בהרה"ק רלו"י מליובאוויטש
 זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע

שיחות • אגרות • פניני חסידות לפה"ש • הלכות, מנהגים וטעמיהם • ניצוצות • זמנים

א'כז

ערב שבת קודש
פרשת תזריע / החודש
 כ"ו באדר"ב התשע"ד

יוצא לאור על ידי
 מכון ליובאוויטש שעליד
צעירי אגודת חב"ד באה"ק ת"ו - המרכז

אילנות²⁷. מי שלא הספיק לברך בעוד הפרחים על האילנות, לא יברך אחר-כך על הפירות²⁸.

יום רביעי ב' בניסן

יום ההסתלקות-הילולא של כ"ק אדמו"ר רבינו שלום-דובער נ"ע מליובאוויטש, אדמו"ר מוהרש"ב, דור חמישי לנשיאי חב"ד²⁹, בשנת תר"פ, בעיר רוסטוב על נהר דון, ושם מנוחתו כבוד³⁰.
 יום התחלת הנשיאות של כ"ק אדמו"ר

116 הערה 33 (וכפי שנראה שהכריע שם) שצ"ל אילני פרי דווקא. ורק שהעיר על השמטת אדמוה"ו מסדר ברה"נ, וסיים 'ואכ"מ' בקשר להשמטות כיו"ב שם.

27 כפי-החיים סי' רכו"ס"ק ב ובדי-השולחן סי' סו"ק יח.
 28 ואפילו בלא שם ומלכות, כיוון שבלוח ברכת-הנהנין (פי"ב הכ"ג) כ' אדה"ז שאם נפל הפרח וגדלו הפירות טוב לברך בלא שם ומלכות, ובסדר ברה"נ השמיט זאת. 'ביאור סדר ברה"נ' עמ' 445.
 29 הנשיאות החלה בשנת תרמ"ג, אך קבלת עול הנשיאות בכל הפרטים היתה רק בשנת תרנ"ד, ראה 'ספר התולדות - אדמו"ר מהורש"ב', הוצאת קה"ת, כפר-חב"ד תשל"ו, עמ' 34. וראה הערה 1 בפתח דבר לספר המאמרים תרמ"ג-ד.

30 פרשת ימי חיינו האחרונים בעלמא דין והסתלקותו נדפסה בס' 'אשכבתא דרבי', ברוקלין תשל"ו, ועוד. בחורף תרצ"ט, כיוון ששלטונות העיר עמדו להרוס את בית-העלמין, הועבר גופו הק' לבית-העלמין החדש שבאותה העיר מתוך מסירת-נפש ע"י מניין מאנ"ש, על-פי הוראות תלמידו הרה"ק ר' לוי-יצחק שניאורסאהן נ"ע, אביו של הרבי, והקימו במקום אוהל מאותן האבנים שהועברו מהאוהל הישן. 'אשכבתא דרבי' עמ' 151, ומשם ב'תולדות לוי יצחק', הוצאת קה"ת, כפר-חב"ד תשנ"ה, ח"א עמ' 287. צילום הציון ששופץ נדפס שם בעמ' 294.

מוהרי"צ נ"ע³¹.
 יום התוועדות.

כל אחד ואחת, אנשים נשים וטף, ינצלו 'עת רצון' זו, כדי: א) ללמוד פרק משנה המתחיל באות אחת משמו הקדוש (על-כל-פנים פרק אחד)³². ב) להוסיף³³ בלימוד תורתו של בעל ההילולא³⁴, ש"עיקר גילוי החסידות באופן של הבנה וההסברה נתחדש על ידו, ונתכנה 'הרמב"ם דתורת החסידות'³⁵. ג) להוסיף בעבודת התפילה. ד) להוסיף בנתינת צדקה, ומה טוב - לעניין השייך לעבודתו המיוחדת של בעל ההילולא או למוסדות העוסקים בעבודתו, ש"עיקר חידושו - בייסוד ישיבת תומכי-תמימים, שבה מודגשת שלימות התורה" נגלה וחסידות כאחד³⁶, ו"על-ידו התחילה עיקר הפצת תורת החסידות חוצה"³⁷, ובעבודת רבותינו נשיאינו ממלאי מקומו. ה) לקיים התוועדות של שמחה, שבה יקבלו עליהם הנאספים החלטות טובות בענייני תורה ומצוות³⁸.

31 ראה לקוטי שיחות, כרך ד, עמ' 1293 בהערה. כרך יב עמ' 146 בהערה 1. כרך לב, עמ' 23 הערה 38. ספר-השיחות תשמ"ח ח"א עמ' 347 הערות 7, 8.
 32 ע"פ לקוטי-שיחות, כרך כא, עמ' 296.
 33 ע"פ 'התוועדות' תשמ"ז ח"ב, עמ' 286, מוגה.
 34 ע"פ שיחות-קודש תשנ"ב, עמ' 382.
 35 לקוטי-שיחות, כרך ז, עמ' 277, 209.
 36 לקוטי-שיחות, כרך כ, עמ' 67. כרך כו, עמ' 25. 'התוועדות' תשמ"ז ח"א, עמ' 310, 495.
 37 לקוטי-שיחות, כרך כ, עמ' 389. וראה שם, כרך כב, עמ' 186.
 38 ע"פ הוספות לשיחה הנ"ל בהערה 25, שם עמ' 292. וראה לקוטי-שיחות, כרך כא, עמ' 276.

לזכות

אנשי החסד הדגולים

הרה"ח ר' אברהם משה דייטש והרה"ח ר' גבריאל גופין שיחיו ולע"נ האחים הרה"ח ר' זלמן יודא ור' יוסף יצחק,
 בני הרה"ח ר' שלום ישעי' ע"ה דייטש

מורה שיעור ללימוד היומי ברמב"ם

כ"ו באדר-שני ה'תשע"ד - ד' בניסן ה'תשע"ד

יום	יום בחודש	ג' פרקים ליום	פרק א' ליום	ספר-המצוות
ו'	כ"ו באדר-שני	הלי גירושין.. בפרקים אלו.	הלי גזילה ואבידה פרק ט.	מ"ע רכב.
ש"ק	כ"ז באדר-שני	פרק ד-ו.	פרק י.	מ"ע רכב.
א'	כ"ח באדר-שני	פרק ז-ט.	פרק יא.	מל"ת שנו.
ב'	כ"ט באדר-שני	פרק יב-יג.	פרק יב.	מל"ת שנו.
ג'	א' בניסן	פרק יג. הלי יבום וחליצה.. בפרקים אלו. פרק א-ב.	פרק יג.	מל"ת שנו. מ"ע רטז.
ד'	ב' בניסן	פרק ג-ה.	פרק יד.	מ"ע ריז.
ה'	ג' בניסן	פרק ו-ח.	פרק טו.	מל"ת שנו.
ו'	ד' בניסן	הלי נערה בתולה.. בפרקים אלו. פרק א-ג.	פרק טז.	מ"ע רכ. רית. מל"ת שנו. מ"ע ריט. מל"ת שנט.

זמני השבוע*

תאריך	עלות השחר**		זמן ציצית ותפילין	זריחת החמה	סוף זמן ק"ש	חצות היום והלילה	מנחה גדולה	שקיעת החמה***	צאת הכוכבים
	120 ד'	72 ד' לפני הזריחה							
ו', כ"ו באדר ב'	4.33	5.22	5.44	6.42	9.39	12.46	1.17	6.57.2	7.21
ש"ק, כ"ז באדר ב'	4.32	5.21	5.43	6.41	9.38	12.46	1.17	6.57.9	7.22
א', כ"ח באדר ב'	4.30	5.20	5.42	6.39	9.37	12.46	1.17	6.58.6	7.23
ב', כ"ט באדר ב'	4.29	5.18	5.40	6.38	9.36	12.45	1.16	6.59.3	7.24
ג', א' בניסן	4.27	5.17	5.39	6.37	9.36	12.45	1.16	6.59.9	7.24
ד', ב' בניסן	4.26	5.16	5.38	6.36	9.35	12.45	1.16	7.00.6	7.25
ה', ג' בניסן	4.24	5.14	5.36	6.34	9.34	12.44	1.16	7.01.3	7.26
ו', ד' בניסן	4.23	5.13	5.35	6.33	9.33	12.44	1.16	7.02.0	7.26

* הזמנים מתייחסים לאזור המרכז. באזור ההרים והעמקים יש שינויים שעשויים להגיע למספר דקות.
** לגבי זמן עלות השחר הנהוג בחב"ד קיימות שלוש דעות. הבאנו את הזמנים לפי הדעה המוקדמת ביותר והמאוחרת ביותר, וראוי להחמיר לפי העניין.
*** זמני השקיעה כאן הם לפי השקיעה הנראית. אולם אדה"ו בסידורו (סדר הכנסת שבת) מכיר בשקיעה האמיתית, המאוחרת ממנה "בכמו ארבע מינוטין" (לשון אדה"ו שם. שיעור התלוי במיקום ובעונות השנה).

זמני הדלקת הנרות וצאת השבת

פרשת תזריע / החודש	ירושלים		תל-אביב		חיפה		באר-שבע	
	הדה"נ	צה"ש	הדה"נ	צה"ש	הדה"נ	צה"ש	הדה"נ	צה"ש
תזריע / החודש	6:20	7:33	6:35	7:35	6:27	7:35	6:38	7:35
מצורע	6:25	7:38	6:40	7:40	6:32	7:40	6:42	7:40

עורך אחראי: לוי יצחק שייקביץ • עורך: נחמיה קפלון • הגהה: יוסף יצחק אולידורט

מז"ל: מכון ליובאוויטש שעלייד צעירי אגודת חב"ד באה"ק ת"ו - המרכז

יור"ר: הרב יוסף יצחק הכהן אהרונב

כתובת: ת"ד 14 כפר חב"ד 6084000, טל' 03*9607588, פקס: 03*9606169

ISSN 0793-7474 אינטרנט: www.chabad.org.il דואר אלקטרוני: chabad@chabad.org.il

יום שלישי

א' בניסן - ראש-חודש

[מנהגי ראש-חודש פורטו לאחרונה ב'התקשרות' גיליונות: א', א"ד, א"ח, א"כג].
שחרית: "יעלה ויבוא". חצי הלל⁹. "ואברהם זקן... זבדיה..." ג' פעמים. קדיש-תקבל. שיר-של-יום, הושיענו, ברכי נפשי, קדיש יתום.

קריאת התורה. אשרי, ובא לציון, יהללו. הכנסת ספר-תורה. חליצת התפילין. הנחת תפילין דרבנותם, קריאת-שמע, פרשיות: 'קדש' ו'היה כי יביאך', שש זכירות וחליצת התפילין. מזמור (כלשהו, כדי לומר את הקדיש), חצי קדיש, מוסף. ואחרי התפילה, שיעור התהילים ומשניות האבלים - אמירת ה'נשיא'.

אמירת ההלל כסדר התפילה חשובה יותר מאמירתו בציבור.

נשיא: מצווה לחזק את המנהג¹⁰ לקרוא¹¹ אחרי התפילה¹² (אחרי אמירת תהילים¹³) בכל יום החל

יש עניין מיוחד להתפלל תפילת שחרית זו בציבור, כדי לומר הלל בציבור, ובפרט שבראש-חודש יש אומרים שאין מברכין עליו אלא בציבור (רמ"א תכבב. שו"ע אדה"ו תפחג).
10) 'שערי הלכה ומנהג' או"ח ח"ב עמ' עז.
11) 'א שבהקפדה לומר בכל יום את הנשיא שלו, יש סוגלה שלא ישכח באחד הימים לספור ספירת-העומר. שמעתי מאבי מורי ז"ל בשם הרה"ג הרה"ח ר' חיים-שאל ברוק ע"ה.

11) אין מנהגנו לקרוא מתוך ספר-תורה. גם בימי הקריאה אין לגלול הס"ת ולקרוא פרשת הנשיאים מתוכו. ובפרט בש"ק, שפרשת הנשיאים צ"ל אחר תפילת המוספין דווקא - 'שערי הלכה ומנהג' שם.

12) וביום שיש בו תפילת מוסף, אחרי תפילת מוסף, שתדירה ומקודשת יותר מקריאת הנשיא - שם עמ' עט.

13) ד"תדיר קודם", וראה 'אוצר מנהגי חב"ד' (ניסן-סיוון) עמ' ג, שכן נהג הרבי בשנת תשכ"ז. ומתברר שבדרך-כלל אמר הרבי את התהילים מיד אחרי התפילה, וא"כ אמר את הנשיא רק לאחר מכן. וכך היה גם בשנת תש"נ חוץ מיום ראשון וא"ו ניסן ויום ש"ק ו"ב ניסן, שבהם ראו ורשמו ביזמנים שלאחר אמירת שיעור התהילים היומי הרבי סגר את ספר התהילים ופתח שוב את הסידור במקום קריאת-התורה [=לומר את הנשיא]. (ומה שב'היום יום' דר"ח ניסן נדפסה ההוראה לומר את הנשיא קודם סדר שיעורי חת"ת היומי, הרי לא תמיד כשנכתבה ההוראה לפני פירוט שיעורי החת"ת הכוונה בזה שצריך גם לקיים זאת לפני אמירת השיעורים הללו (ראה למשל ב'היום יום' ל' מנ"א, כ"ה אלול) ועצ"ע - הרב שבתאי ש"י פרידמן, צפת.)

מהיום עד י"ג ניסן ועד בכלל, דבר יום ביומו בפרשת הנשיאים. היום מתחילים "ויהי ביום כלות משה" ומסיימים "זה קרבן נחשון בן עמינדב" (במדבר ז, א"ז). אחרי-כך אומרים את ה"הי רצון" (אומרים אותו גם בשבת)¹⁴ הנדפס בסידורי תהילת ה'15. גם כוהנים ולוויים אומרים אותו¹⁶.

יום התועדות. ההתועדות - בבית-הכנסת¹⁷.
חודש ניסן

בכל החודש אין אומרים תחנון¹⁸, א"ל ארך אפיים¹⁹ ו"למנצח... יענג"20 בימות החול, "אב הרחמים" לפני מוסף שבת, ו"צדקתך" בשבת במנחה²¹. אין מתענים אלא חתן ביום חופתו ובכור בערב-פסח²².

ברכת האילנות: מברכים אותה רק²³ בחודש ניסן²⁴. גם נשים מברכות²⁵. מברכים רק על אילני מאכל²⁶. לכתחילה יש להשתדל שיהיו לפחות שני

14) היום-יום, ר"ח ניסן. ספר-המנהגים, עמ' 36. וראה 'אוצר מנהגי חב"ד' עמ' ד"ו.

15) לכאורה צריך לנקד שם "פְּרָשָׁה".

16) למרות שמוזכר שם "שבאם אני עבדך משבט..." והוא איננו משבט זה, כיוון שזה שייך ל'עבדך' (דהיינו גילוי מסויים מנשמה אחרת בתוך נשמתו-הוא, הנשאת בדרגתה), הוראת כ"ק אדמו"ר מהורש"ב נ"ע, היום-יום שם, ספר-המנהגים שם, לוח כולל-חב"ד. ב'שערי הלכה ומנהג' או"ח ח"ב עמ' פ נתבאר, שהשייכות היא ודאית לכל אחד ואחד מישראל, ורק שבאם זהו שבטו, אזי השייכות וההמשכה הן באופן נעלה יותר (בשו"ת מנחת-אלעזר ח"ה סי' ב כתב שלא יאמרו כהן ולוי את היה"ר, אבל בס' פתח-א-זוטא הל' פסח סי' א אות ו הוכיח שגם הם יכולים לומר זאת).

17) היום-יום, ל' ניסן.

18) שו"ע אדמוה"ו סימן תכט ס"ח.

19) כנדפס בסידורים מאז שנת תשל"ח. ראה בירור בעניין זה ב'התקשרות' גיליון שכת עמ' 18.

20) סידור אדמוה"ו, לפני 'למנצח' זה.

21) הנאמרים רק ביום שאומרים בו תחנון, כמבואר (בשו"ע רבינו סי' רפד סי"ד וסי' רצב ס"ז, ו)בפסקי הסידור כל אחד במקומו.

22) לוח כולל-חב"ד, מו"ע אדמוה"ו סי' תכט ס"ט.

23) 'שערי הלכה ומנהג' או"ח ח"א עמ' רכ, ע"פ סדר ברכת-הנהגין שבסידור אדמוה"ו.

24) היו שבייכו ברכה זו ברוב עם, ראה 'אוצר מנהגי חב"ד' עמ' ה. ובפרט ע"פ המבואר בס' מורה-באצבע להחיד"א אות קצט ע"פ הזוהר (הנ"ל בהערה 15) שכוונת הברכה היא לתיקון נשמות שנתלגלו בדומם וצומח ויבקשו עליהן רחמים.

25) נסמן בשו"ע הקצר שם סי"א.

26) ראה הדעות בזה בשו"ע הקצר שם ס"ה ובהערות. דעת הרמב"ם, הטושו"ע והפוסקים שהביא בלקוטי-שיחות, כרך כג, עמ'

הלכות ומנהגי חב"ד

בקריאת 'שניים מקרא ואחד תרגום' לשבת זו יש לזכור לקרוא את שתי הפרשות – של פרשת 'תזריע' ('ואיש בא מבעל שלישה...') ושל פרשת 'החודש' ('כה אמר... בראשון... עולת תמיד'), כמנהגנו. והנהגים כמנהג רבותינו נשיאינו יקראו את הפרשת 'תזריע' בעש"ק אחה"צ, ובש"ק לפני תפילת שחרית, לאחר קריאת ה'שביעי' שוב, יקראו את הפרשת פרשת 'החודש'.

שבת קודש, פרשת תזריע / החודש

כ"ז באדר"ב, מברכים החודש ניסן

השכם בבוקר – אמירת תהילים בציבור. אחר-כך לומדים בציבור במשך כשעה מאמר חסידות שיהיה מובן לכולם, ואחר-כך התפילה.² [מנהגי שבת מברכים פורטו לאחרונה בגיליונות: א', א'ח].

קריאת התורה: רצוי להכין את ספר התורה המיועד לקריאת פרשת החודש קודם התפילה, כדי למנוע טרחה דציבורא.³

מוציאים שני ספרי תורה. בראשון קוראים לשבעה עולים בפרשת השבוע.

מניחים את ספר התורה השני על הבימה (ונשאר על הבימה עד אחרי הקריאה בו)⁴, ואומרים חצי קדיש. הגבהה וגלילה. בספר השני קוראים למפטיר את פרשת 'החודש', בפרשת בא: "ויאמר... החודש הזה... תאכלו מצות" (שמות יב, א"כ).

אם יש רק ספר תורה אחד אין מגביהים אחר

(1) רגילים לומר זאת בחליפה וכובע, והנשואים בחגירת אבנט, כפי שנהג הרבי וכל הציבור עמו (ולכאורה כך יש לנהוג גם כשמסלימים זאת אחר-כך).

(2) ספר המנהגים עמ' 30.

(3) לוח 'דבר בעתו'.

(4) שערי אפרים, שער י, ס"ב.

חצי קדיש אלא גוללים לפרשת החודש. ומגביהים וגוללים לאחר גמר המפטיר. אולם את החצי קדיש אומרים תמיד אחרי הקריאה שלפני עליית המפטיר.

הפטרה: "כה אמר... בראשון באחד לחודש... עולת תמיד" (יחזקאל מה, יחמו, טו)⁵.

אם קרא את הפרשת השבוע או כל הפרשה אחרת, קורא אחריה הפרשת פרשת החודש, ואם נזכר אחר הברכות – קורא אותה בלא ברכה.⁶

המולד: יום ראשון בלילה, אור ליום שני, בשעה 3:54 ו-9 חלקים.

מברכים החודש: ראש-חודש ניסן ביום השלישי.

אין אומרים "אב הרחמים".

התוועדות בבית הכנסת.

יום שני

כ"ט באדר"ב, ערב ראש-חודש ניסן

ביום זה – 'יום כיפור קטן' – יש להוסיף בג' הקווין: תורה, עבודה (תפילה שבמקום קרבנות), גמילות חסדים וצדקה.⁷

ביום האחרון של חודש אדר צריכה להיות שמחה מופלגה ביותר, לאחר ה'מרבין בשמחה' של כל ימי אדר מיום ליום, והיא נותנת את הכוח והסיוע להמשיך את הגאולה דחודש ניסן, שבו נגאלו ובו עתידין להיגאל, כי השמחה שבחודש אדר, ובפרט ביום האחרון שבו, פורצת את גדר הגלות ומביאה את הגאולה האמיתית והשלמה, עליידי משיח צדקנו שנאמר בו "עלה הפורץ לפנייהם", בקרוב ממש.⁸

(5) לוח כולל-חב"ד. ספר המנהגים, עמ' 33.

(6) לוח כולל-חב"ד, ש"פ מקץ.

(7) שיחות קודש תשל"ו עמ' 663, ובכ"מ.

(8) לקוטי שיחות, כרך ד, עמ' 1274.

גילוי האלוקות שנפעל בר"ח ניסן

- בראש חודש ניסן החלה יציאת מצרים ונאמרה פרשת החודש באותו היום עצמו שנה לאחר מכן – החלה הקמת המשכן • על הקשר שביניהן והפירוש הפנימי ל"אותו היום נטל עשר עטרות" • בכוחו של חודש ניסן, 'נס', נעשה "כלי" ל"משכן" ודירה לו יתברך בתחתונים • משיחת כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו

א. יהודו ומעלתו של ראש-חודש ניסן הוא בשניים¹; בשנה של יציאת מצרים² – נאמרה³ בראש-חודש ניסן פרשת החודש⁴, דיני קרבן פסח וכו' הקשורים ליציאת מצרים; וגם בשנה שלאחר יציאת מצרים, החל ביום זה עניין עיקרי – "ויהי בחודש הראשון בשנה השנית באחד לחודש הוקם המשכן"⁵.

ובכל שנה ושנה מזכירים את שני המאורעות: בראש-חודש ניסן (כשחל בשבת) או בשבת שלפני ראש-חודש – קוראים בכל שנה את פרשת החודש⁶; וגם את מאורע הקמת המשכן,

שהיה "בשנה השנית", מזכירים בכל שנה, כמוכב בשולחן-ערוך⁷ שבחודש ניסן "אין מתענין וכו'" משום הקרבת קרבנות הנשיאים (לחנוכת המזבח) שהחלה בראש-חודש ניסן⁸, "ביום כלות משה להקים את המשכן"⁹. וזהו הטעם למנהג (כמוכב בשולחן-ערוך¹⁰ וגם בסידור¹¹ השווה לכל נפש) שמראש-חודש ניסן ואילך (עד י"ב ניסן) אומרים בכל יום את הפרשה בתורה של קרבן נשיא השבט שהקריב ביום ההוא לחנוכת המזבח.

ב. כיוון שכל העניינים בתורה הם בתכלית הדיוק – מסתבר, שעניין הקמת המשכן בראש-חודש ניסן שהיה "בשנה השנית" (ובסמיכות) ליציאת מצרים, יש לו שייכות מיוחדת לכך שבראש-חודש ניסן (לפני שנה) נאמרה פרשת החודש הקשורה

(1) ראה גם מכתבי חודש ניסן תשמ"א (לקו"ש חכ"ב עמ' 244 ואילך).

(2) ולהעיר ששנה זו היא שנת שלשת אלפים ושלוש מאות (ל"ג פעמים מאה) שנה ליציאת מצרים (בתמ"ח' התשמ"ח) – ראה בארוכה קונטרס משיחות ז' אדר תשמ"ח סעיף ב' ואילך.

(3) גם אמירת משה לבני ישראל – פסחים ו, ב ובתוד"ה ממאי שם. מכילתא ופרש"י בא יב, ג. וראה מכילתא ופרש"י שם, כח. וראה מכתב ר"ח ניסן תשל"ז בהערות (הגדה של פסח עם ליקוטי טעמים, מנהגים וביאורים – קה"ת תשמ"ו ואילך – עמ' עדרת).

(4) בא יב, א ואילך.

(5) פקודי מ, יז.

(6) מגילה כט, סע"א ואילך. רמב"ם הל' תפילה פי"ג ה"כ. תושו"ע אורח סתרפ"ה ס"ד.

(7) טור אורח סת"ט ובב"י שם. שו"ע אדה"ז שם ס"ט. ממסכת סופרים פכ"א ה"ב.

(8) וראה מג"א שם סק"ג ובשו"ע אדה"ז שם (וכל דברים אלו כו' וסמכו כו"י) – שטעם זה גם אין אומרים תחנון בחודש ניסן וכו' (שם ס"ח).

(9) נשא ז, א ואילך.

(10) אדה"ז שם סט"ז. משל"ה מס' פסחים קמ, ב. וראה קונטרס משיחת ש"פ ויקרא תשמ"ז ס"א. וש"נ.

(11) תורה אור ותהלת ה' (ב"קריאה לימי חנוכה" בהערה).

פרשת תזריע

פרשת תזריע

מהו הקשר בין שם פרשתנו, שתוכנו הולדת חיים חדשים, לבין הנושא המרכזי של הפרשה – נגעים, שתוכנם היפך החיים, כמאמר רז"ל (גדרים סד) "מצורע חשוב כמת"? הביאור:

א) על הנגעים נאמר שהם "אות ופלא בישראל כדי להזהירן מלשון הרע", וכן הסגרת והחלטת המצורע נועדו להבטיח "שלא יתעסק בשיחת הרשעים שהוא הליצנות ולשון הרע" (רמב"ם סוף הלכות טומאת צרעת). הרי שגם עצם הופעת הנגע וגם דרך הטיפול בו לא באו אלא כדי לתקן את המצורע ולגרום שאדם זה, שחשוב 'כמת', יתחיל חיים חדשים ונעלים יותר – 'תזריע'.

ב) 'תזריע' רומז לעבודה בזמן הגלות, שהיא בבחינת 'זריעה' והכנה ל'צמיחת' הגאולה. כידוע שהגילויים דלעתיד תלויים במעשינו ועבודתינו בזמן הגלות והם 'פירות' זריעתנו עכשיו. העובדה שפרשתנו, העוסקת בדיני נגעים (הרומזים לגלות), נקראת תזריע, מלמדת, שהעבודה האמורה צריכה להיות חדורה ב'תזריע' – כבר בעת העבודה צריך להרגיש שבפעולה זו 'זורעים' את הגאולה העתידה ואת הגילויים הנפלאים של ימות המשיח.

(ליקוטי שיחות, כרך כב, עמ' 70)

אשה כי תזריע (יב,ב)

"אשה" – רמז לתשוקת הנשמה לחזור אל שורשה האלוקי, שכן השם 'אשה' הוא על שם מקורה של האשה, "כי מאיש לוקחה" (בראשית ב).

"כי תזריע" – הזריעה אינה אפשרית אלא בארץ. לומר לך, כי למרות התשוקה האמורה, אין אדם רשאי לברוח מן העולם, אלא עליו לעבוד עם העולם ובתוכו – לבררו ולהעלותו.

(לקוטי שיחות כרך א, עמ' 237)

אשה כי תזריע וילדה זכר (יב,ב)

מפרש ה'אורי החיים' הקדוש:

"אשה" – זו כנסת ישראל, שנמשלה לאשה.

"תזריע" – היינו קיום המצוות, ככתוב (הושע י), "זרעו לכם לצדקה".

"זכר" – רמז לגאולה העתידה, שתהיה גאולה נצחית, בחינת "זכר".

"אשה כי תזריע וילדה זכר" – עלידי מעשינו ועבודתינו בזמן הגלות, נזכה לגאולה אמיתית, גאולה שאין אחריה גלות.

ויש להוסיף על פירושו עוד טעם שהמצוות נמשלות ל'זריעה':

א) עלידי זריעת גרעין בארץ צומחת כמות גדולה של תבואה, וגם עלידי קיום מצווה 'צומח' גילוי אלוקות בעולמות העליונים.

ב) הגרעין אינו צומח אלא במקום הראוי לזריעה (ולא במדבר, למשל), וכן גם 'זריעת' המצוות איננה אפשרית אלא בבני ישראל – דווקא המצוות שנעשות עלידי פועלות 'צמיחת' האור והגילוי למעלה.

(אורי התורה – ויקרא, עמ' תצז)

כתוב בכלייקרא²¹, שביום זה האירה בחינת "עשר עטרות", שהוא גילוי מעין (הכינור של עשרה נימין ב) עולם הבא²², שאז תהיה תכלית שלימות גילוי האלוקות למטה, שלימות ה'דירה בתחתונים".

ד. ביאור שייכות "דירה בתחתונים" (שנעשתה בהקמת המשכן) ל"אותו יום נטל עשר עטרות" בפרטיות יותר:

כבר דובר כמה פעמים שבעניין "דירה לו יתברך בתחתונים" מודגשים שני דברים: (א) שגילוי האלוקות (הנקרא בשם "דירה") הוא התגלות עצמותו יתברך²³, וגם (ב) שהתגלות נעלית זו תהיה "בתחתונים" – עד לתחתון שאין תחתון למטה ממנו²⁴.

ועל דרך זה בנוגע ל"אותו יום נטל עשר עטרות" – מודגש בזה חיבור התחתון ביותר עם העליון ביותר: "יום" (זמן) הוא תחתון ביותר (כדלקמן), ואף על פני כך, "נטל עשר עטרות" – עליון ביותר.

רואים בפשטות שעטרה, כתר, נותן המלך על ראשו. כלומר, שהעטרה גבוהה ונעלית מכל ציור הקומה של המלך, גבוהה אפילו מראשו.

ומובן (ובאופן שלא בערך לגמרי) שכן הוא בנוגע לעטרה בנמשל, ברוחניות העניינים²⁵ אצל מלך-מלכיי המלכים הקב"ה – שעטרה קאי על הדרגה הכי נעלית באלוקות, באדם העליון, דרגה הנעלית מן המידות ומן המוחין (ראש) שלו, ובלשון החסידות: עטרה קאי על בחינת כתר²⁶.

יום שבו הוקם המשכן והחילוק שבין שני התירוצים הוא, דלתירוץ הראשון, העניין ד"ראשון להקמת המשכן" הוא פחות ממעלת עשר העטרות, ועד שאינו נמנה כלל ביניהם; ולתירוץ השני – אדרבה, עיקר מעלתו של "אותו יום" הוא שבו הוקם המשכן, ומצד זה (נטל גם) עשר עטרות אחרות.

(21) ר"פ שמיני.

(22) ערכין יג, ב.

(23) ראה ד"ה מי יתנן תקס"ח (סה"מ תקס"ח ח"א עמ' תפט ואילך. ועם הגהות – אוה"ת שה"ש (כרך ב') עמ' תרעט ואילך). אוה"ת בלק עמ' תתקצו. המשך תרס"ו ס"ע ג. ועוד.

(24) תניא פל"ו.

(25) ואדרבה – משם נשתלשל שכן הוא בעטרה גשמית במלכותא דארעא. וזוהו מובן, שעיקר העליון דעטרה הוא במלכותא דרקיעא.

(26) ד"ה ביום השמיני באוה"ת ויקרא עמ' כה. סד"ה הנ"ל

ליציאת מצרים¹².

ויש לומר, ששייכותם של שני העניינים מרומזת בגמרא: בנוגע לראש-חודש ניסן בשנה השנית, כאשר "הוקם המשכן", נאמר בגמרא¹³ "אותו יום נטל עשר עטרות". והעטרה העשירית¹⁴ (האחרונה¹⁵) היא – "ראשון לחדשים", שניסן הוא "ראשון גו' לחודשי השנה"¹⁶ – פרשת החודש.

וכיוון שרובן ככולן של העטרות, "ראשון לנשיאים" וכו' עד ל"ראשון לאיסור הבמות" הן (לא סתם מעלות, אלא) עניינים הקשורים להקמת המשכן – מסתבר אפוא שגם¹⁷ העטרה הראשונה והעטרה האחרונה¹⁴, "ראשון למעשה בראשית" ו"ראשון לחודשים" הן (לא סתם מעלות, אלא) שייכות לעניין המשכן.

ג. הביאור בזה:

עניינו של המשכן הוא – (כמפורש בקרא¹⁸) "ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם". ויש לומר שזהו הקשר והשייכות של המשכן ל"ראשון ל" מעשה בראשית", כי תכלית הכוונה של כל הבריאה היא שישראל, עלידי עבודתם, יעשו את העולם הזה הגשמי "משכן" ו"מקדש" להקב"ה. ובלשון הידוע¹⁹: דירה לו יתברך בתחתונים.

אשר זהו גם התוכן במה ש"אותו יום (של הקמת המשכן)²⁰ נטל עשר עטרות":

(12) להעיר גם משו"ע אדה"ז שם, דהטעם על זה ש"נוהגין לעשות כולו (כל החודש ניסן) קודש כעין יו"ט", הוא מפני ש"יצא רוב החודש בקדושה", ובהקדושה רוב החודש – נכללים שני העניינים: "ג ימים הראשונים שהיו"ט שבהם הוא מצד קרבנות הנשיאים (דשנה השנית); וערב פסח וח' ימי הפסח, דהיו"ט שבהם הוא מצד הקרבת הפסח ויציאת מצרים.

(13) שבת פז, ב. וכ"ה בתו"כ ר"פ שמיני. פרש"י שם. נשא ז, יב (מסדר עולם (רבא – פ"ז)).

(14) בשבת שם.

(15) דהכל הולך אחר החיתום (ברכות יב, א).

(16) בא יב, ב.

(17) ואדרבה, כל עניין מתבטא בעיקר בהתחלתו ובסיומו.

(18) תרומה כה, ח.

(19) תנחומא נשא טז. וראה במדבר פ"ב, ו. פ"ג, ב. תניא פל"ו.

(20) להעיר משני התירוצים בתוספות (ד"ה עשר – שבת שם) על "הא דלא חשיב ראשון להקמת המשכן". אבל מזה שבגמרא שם הובא הפסוק "ויהי בחודש הראשון גו' הוקם המשכן" ועל זה אומר "אותו יום נטל עשר עטרות", מוכח להדיא שגם לתירוץ הראשון הנתוספות – "אותו יום" קאי על

7. והדגשה נוספת בזה – ששייכותו של ה"יום" ל"עשר עטרות" הוא באופן של "נטל":

כאשר אדם מגיע לדרגה ידועה בגילוי אלוקות, ישנם בזה (בכלל) שני אופנים: (א) שהאדם משיג גילוי זה על-ידי עבודתו שלו, (ב) שהדבר בא מלמעלה בדרך מתנה (וכיצא בזה).

ואף-על-פי שכאשר הגילוי בא מלמעלה אזי אינו קשור (כל כך) לאדם עצמו, כמו בשעה שהוא משיג את הגילוי על-ידי עבודתו מצד עצמו – אבל מובן, שהגילוי המושג באמצעות עבודת האדם נמוך בהרבה מן הגילוי הבא מלמעלה, שאי-אפשר להשיגו בעבודת האדם.

ועל דרך המבואר בחסידות³⁵ על הפסוק³⁶ "וספרתם לכם גו' תספרו חמישים יום", דלכאורה: הרי סופרים רק ארבעים ותשעה יום, ומהו אם כן הפירוש "תספרו חמישים יום"? אלא, שעל-ידי העבודה במ"ט שערי בינה נמשך שער החמישים.

ומבאר בזה תורת החסידות³⁷, שבשער החמישים יש שתי מדרגות: (א) שער החמישים כפי שהוא בערך למ"ט השערים (אף-על-פי שהוא נעלה מהם). ומדרגה זו של שער הנו"ן נמשכת על-ידי העבודה במ"ט השערים. (ב) עצמות שער הנו"ן, המובדלת ממ"ט השערים (מובדלת גם מן הדרגה בשער הנו"ן שהיא בערך למ"ט השערים). ודרגה זו אי-אפשר להשיג על-ידי עבודה, אלא היא באה מלמעלה בדרך מתנה.

ובנוגע לענייננו – "אותו יום נטל עשר עטרות": שער הנו"ן (בכלל) הוא בחינת הכתר ("עטרה"). ועניין "עשר עטרות", שלימות הכתר (כנ"ל סעיף ד). קשור עם הדרגה העליונה בכתר – בחינת "עתיק"³⁸, הנעתק ומובדל מסדר ההשתלשלות (ומובדל גם מן הדרגה התחתונה בכתר שבערך ההשתלשלות).

ואף-על-פי-כן, "אותו יום נטל עשר עטרות", שה"יום" גופא "נטל עשר עטרות" (בחינה העליונה שבכתר), ולא שהן נמשכות לו מלמעלה.

35 לקו"ת במדבר ד"ה וספרתם וביאורו ותוס' ביאור (י, א ואילך). ובכ"מ.
36 אמור כג, ט"ז.
37 לקו"ת שם יב, א"ב.
38 ראה לקו"ת לשם, שב' הבחינות דשער הנו"ן הם (דוגמת) אריך ועתיק.

שלמעלה מעשר ספירות (שמהן נשתלשלו עשר הכוחות²⁷).

ובעטרה (כתר) גופא – היה בראש-חודש ניסן גילוי "עשר עטרות", שלימות המספר²⁸. זאת אומרת, שב"עטרה" (כתר) גופא יש כמה וכמה מדריגות, ו"עשר עטרות" – הוא שלימות ב"עטרה"²⁹.

ולאידך גיסא, "יום" (זמן)³⁰ קשור ל"תחתון". כי נוסף לכך שזמן ומקום שניהם גבול, ולכן גדר ה"עולם" הוא זמן ומקום³¹ – הנה בגדר ה"עולם" גופא, הזמן (בפרט מסויים³²) תחתון עוד יותר מן המקום³³, שכן גדר הזמן הוא שינוי – תמיד הוא משתנה וחולף, היפך עניין הקביעות³⁴.

ומכאן מובן ש"אותו" יום נטל עשר עטרות" הוא חיבור התחתון ביותר עם העליון ביותר.

תער"ב. העת"ר (בהמשך תער"ב ח"ב). תש"ד. תש"ה.
27 תניא רפ"ג.

28 רב"ע שמות ג, טו. פרס שער ב.

29 ראה המשך תער"ב שם (ס"ע תתקנא) דעשר עטרות, שהו"ע כנור של עשרה נימין, הוא גילוי בחי' עתיק. וראה לקמן סוף סעיף ה'.

30 וזה שעיקר ההדגשה בזמן הוא על "יום" – י"ל שהוא לפי שבו הוא עיקר התחלקות הזמן, כמרו"ל (גזיר ז, א) "יומי מפסקי אהר"י". וראה גם לקו"ש ח"ד עמ' 1994. ד"ה ואברהם זקן תשל"ח.

31 שעה"ה"א פ"ז (פב, א). וראה המשך תער"ב ח"א עמ' שלח ואילך.

32 אף שבכלל, זמן הוא למעלה ממקום. דהזמן (עבר הוה ועתיד) הוא רוחני בערך מקום (מזרח מערב צפון ודרום מעלה ומטה). ומדידת המקום אפשר למשש בידים, משא"כ מדידת הזמן. ולהעיר גם מלקו"ש ח"כ עמ' 333, דזמן הוא קודם למקום.

33 ראה גם תורת לוי"צ (ריש עמ' רעג) שמקום הוא בו"א וזמן הוא במלכות. וראה ד"ה ואברהם זקן הנ"ל ס"ח ובהערה 67 שעיקר העניין דדירה בתחתונים הוא בבירור ותיקון הזמן.

34 משא"כ ההגבלה במקום הוא שאינו במקום אחר, אבל במקומו הוא בתוקף. ולהעיר מהידוע (סה"מ תרמ"ג עמ' צו. ובכ"מ) דהגבלת הזמן שבעולם (שית אלפי שנים) היא הוכחה שהעולם אינו מציאות אמיתית גם בעת קיומו. וכמו "מים המכזבים אחד לשבוע" (פרה פ"ח מ"ט) שגם עכשיו נק' בשם "מכזבין" – דכל זה הוא בנוגע להגבלת הזמן.

משא"כ זה שהעולם מוגבל במקום (מהארץ לרקיע מהלך ת"ק שנה וכו') [ועד"ז בנהרות, גם כששטח הנהר הוא קטן ביותר], אינה הוכחה שגם בהמקום שבו נמצא אינו אמת. כי זה שאינו נמצא במקום אחר, אין זה "חלישות" במציאותו (במקום שהוא נמצא).

תמימים המרכזית והנהלת בתי ספר למלאכה ("ימי תמימים" כרך ב' עמ' 438).

בכלל, לא הייתה דעתו של הרבי נוחה מעשיית שותפות בין מוסדות חב"ד עם גופים אחרים, ועל כך כתב פעם ('צעירי אגודת חב"ד' עמ' 151): "אין לחב"ד להכנס לשותפות עם מי שיהיה", "כידוע אין חב"ד בכלל וצעירי חב"ד בפרט נכנסים לשותפות" (שם).

נוסף על מה שיתעסק גם-כן במלאכתו... ובהפסקי מנוחה כפי הדרוש.

ומשותפות לשותפות:

כותבים אודות הצעה להיכנס בשותפות בהדפסת ספרים. ומובן שאין ההצעה נראית לי, כי הלא די פיזור הנפש בלאור-הכי, ואין להוסיף עוד עניני פיזור דעולם המסחר...

כך השיב הרבי לשאלת הנהלת ישיבת תומכי

'הפצת היהדות': ספר חובה לשליח ולכל יהודי

החובה לקרב יהודים לתורה ואין לעשות זאת - לאור תורתו והדרכתיו של כ"ק אדמו"ר

הספר מציג את גישתו הייחודית של הרבי לנושא זה, מפרט את שפע הברכות המובטחות לעוסקים בכך, ומביא שלל הוראות באשר לכל ההיבטים בפעולת קירוב הלבבות

ליקוט: הרב **אברהם שמואל בוקיעט** • עריכה: **מנחם ברוך**

• הוצאת צאגו"ח • 368 עמודים

הפצה: קה"ת, חישי. להשיג בחנויות הספרים ובטל' 1700-704120

מינוי ל'התקשרות'

אפשר לקבל את גיליון 'התקשרות' ישירות הביתה באמצעות הדואר

מינוי לשנה: 276 ש"ח (ב'4 תשלומים)

מינוי לחצי שנה: 138 ש"ח (ב'2 תשלומים)

את השם, הכתובת והתשלום יש להעביר לפי הכתובת:

'התקשרות', מחלקת המנויים, ת"ד 14 כפר-חב"ד 6084000.

כמו-כן אפשר להירשם בטלפון ולשלם בכרטיס אשראי, בטל' 072-2770130

ו. ויש להוסיף, שהחידוש בזה גדול יותר: גם הבחינה התחתונה שבכתר, שהיא בערך קצת לתחתונים, הנה כדי שהתחתון יגיע לבחינת הכתר עליו לצאת ממצב ה"תחתון" שבו ולהתעלות כמה וכמה דרגות, עד שיגיע לבחינת הכתר.

מה שאינך "אותו יום נטל כו" פירושו, שה"יום" כפי שהוא במציאותו, ללא שום הכנות, יש בכוחו ליטול, והוא אכן נוטל למעשה.

ודבר זה מדגיש עוד יותר את חיבור התחתון ביותר עם העליון ביותר: שה"יום" כפי שהוא במהותו, תחתון ביותר – הרי הוא "נוטל" "עשר עטרות", בחינה העליונה שבכתר.

ז. על-פי כל הנ"ל מובנת שייכות "אותו יום נטל עשר עטרות" לעניין הקמת המשכן:

בעת הקמת המשכן נפעלה השראת השכינה בתחתונים³⁹ [ואף על-פי שגם במתן תורה היה "וירד ה' על הר סיני"⁴⁰ – אבל לא היה זה באופן קבוע וכו' כמו בהקמת המשכן⁴¹], דירה לו יתברך בתחתונים.

והדבר בא לידי ביטוי בכך ש"אותו יום נטל עשר עטרות" – החיבור של "יום", תחתון שאין תחתון למטה ממנו (כנ"ל), עם ה"עשר עטרות", הדרגה באלוקות הנעתקת ומובדלת מן הבריאה.

ח. על-פי זה אפשר גם לבאר מדוע העטרה הראשונה והאחרונה מתוך העשר ("ראשון למעשה בראשית" ו"ראשון לחדשים") הם עניינים שאינם קשורים (לכאורה) למשכן [וכדמוכח מזה גופא שהם היו גם קודם לכן]:

בהשראת השכינה בתחתונים שנפעלה בהקמת המשכן יש שני קצוות: מצד אחד, זו דרגה עליונה מאוד בגילוי אלוקות, שנעלית באינן ערוך מן העולם; ולאידך, גילוי נעלה זה אינו דבר "הנוסף" לעולם, אלא קשור לעולם עצמו.

ושני קצוות אלו באים לכיטוי ב"ראשון למעשה בראשית" ו"ראשון לחדשים":

הרמז בכך שהקמת המשכן היתה ביום ראשון למעשה בראשית הוא, שגילוי האלוקות במשכן

קשור לעולם (אף על-פי שהם באינן ערוך לגמרי) עד כדי כך שהמשכן הוא חלק מבריאת העולם – "מעשה בראשית"⁴², ועוד יותר – קשור ל"ראשון למעשה בראשית", שבו נברא (עצם) המציאות של כל הנבראים⁴³.

והרמז ב"ראשון לחדשים" הוא – שהעובדה שבעולם נמשכה בחינת השראת השכינה, היא עניין של חידוש (שהעולם מצד עצמו לא שייך לזה), ובזה גופא – "ראשון לחדשים" הראשון והחידוש (הגדול ביותר), ובלשון המדרש⁴⁴ "אין לכם חודש אשר גדול מזה לפיכך נקרא ראשון". ורק לאחר שכבר בעולם חידוש זה, אזי הוא חודר כל כך בעולם עד שנעשה כאילו היה חלק מן הבריאה, "ראשון למעשה בראשית".

ט. ועל-פי כל הנ"ל יש לבאר את הקשר בין הקמת המשכן בראש-חודש ניסן בשנה השנית, לתחילת יציאת מצרים שהיתה בראש-חודש ניסן בשנה הראשונה:

הטעם לכך שניסן (דווקא) הוא ה"ראשון לחדשים", הוא משום שחודש ניסן קשור לניסים⁴⁵, ועד ל"ניסי ניסים"⁴⁶, וכיוון שגדר העולם הוא טבע – מובן ש"נס" (ובפרט "ניסי ניסים") הוא דבר של חידוש.

וזהו גם הטעם לכך שבניסן דווקא היתה יציאת מצרים – כי גדר העולם הוא "מצרים" מלשון מיצר וגבול⁴⁷, ואילו יציאת מצרים, לצאת מן המיצרים וההגבלות – הוא עניין של "חידוש"⁴⁸.

ואף על-פי שדבר זה גופא, שיציאת מצרים להעיר מבמדב"ר פי"ב, יג. שכל העניינים דשבעת ימי בראשית – יש דוגמתם בהמשכן. ושם פי"ב, יא: "עד שלא הוקם המשכן היה העולם רותח, משהוקם המשכן נתבסס העולם".

(43) פרש"י בראשית א, יד.
(44) שמו"ר פט"ו, א – הובא בחדא"ג מהרש"א (שבת פז, ב) לעניין "ראשון לחדשים" דעשר עטרות.

(45) ראה חדא"ג מהרש"א שם בעניין "ראשון לחדשים" שהוא חודש מיוחד לעשות בו ניסים. וראה סד"ה החודש תרס"ו ובכ"מ, דזה שניסן הוא "ראשון" הוא בנוגע לעניין הנסים (משא"כ בנוגע להנהגת הטבע תשרי הוא ה"ראשון").

(46) ראה ברכות נו, רע"א ובפרש"י. וראה חדא"ג מהרש"א ברכות שם.

(47) ראה תו"א עא, ג ואילך. ועוד.

(48) ראה בארוכה ד"ה החודש הש"ת פ"ז ואילך.

חזר ואמר שבכל זאת לא יצרף שותף!

חילול שבת – קרוב להפסד!

בעבר הבאנו במדור זה הוראה של הרבי להרה"ח ר' יעקב סטמבלר (ע"ה) שיעשה עסקים דווקא עם שומרי שבת ויום-טוב.

בדומה לכך נמצא גם באחד המכתבים (אגרות קודש כרך ד' עמ' ער):

במענה על מכתבו ששואל אם יקנה עסק בשותפות עם עוד אחד שאינו שומר שבת, באופן אשר גם העסק לא יהיה בשמירת שבת, אלא שיהיה על חלקו של השני.

הנה בטח יודע כי ממון הקשור עם חלול שבת הנה רחמנא ליצולן לא רק הם הולכים לטמיון, אלא גם גוררים ממון אחר, אם-כן מה לו למסחרים כאלה הקרובים מאד מאד להפסד ורחוקים משכר?!

והשם יתברך הזן ומפרנס לכל, בטח ימציא לו פרנסתו בריוח באופן כשר ובאופן שיוכל להשתמש בפרנסתו לדברים בריאים ויהודיים.

שבת כתנאי לשותפות

מרתק במיוחד הוא מכתב מכ"ב תמוז תשי"ב המופיע באגרות קודש (כרך וא"ו עמ' ריא) – בו מתייחס הרבי לשותפות עם מישהו שאולי השותפות תגרום לו לשמור שבת, וכן לגבי הרושם החינוכי על ילדיו:

ב"ה, כ"ב תמוז, תשי"ב, ברוקלין.
שלום וברכה!

במענה על מכתבו מד' פנחס, בו מודיע על דבר מצבו עתה, ואשר יש עתה יכולת לעשות שותפות עם גיסו ש' ואז יעשה גם הוא שומר שבת ומבקש ברכה שימצא קונה טוב על הבית שברצונו למכור, בכדי שיוכל להכנס להשותפות:

הנה נבהלתי לקרות כזה במכתב יהודי, שכל ישראל מאמינים בני מאמינים, ואם לדעתי ועצתי ישמע, הנה תיכף ומיד יעשה לשומר שבת, מבלי לחכות על גמר השותפות, וזה גופא אשר לא יעמיד תנאים להשם יתברך (שבתחלה ימכור את ביתו ואחר-כך ישמור את השבת קודש) הרי זה גופא

ימשיך לו תוספת ברכה והצלחה שיוכל למצוא פרנסתו בהרחבה.

ויתבונן אליבא דנפשיה, איזה פעולה עושה ענין זה (העדר שמירת השבת) על ילדיהם שיחיו, ואף אם לעת עתה אין הם מדברים על דבר זה, אבל בטח נשאר זה בזכרונם וכו' וכו'.

כשאהיה על הציון של כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקלה"ה נבג"מ ז"ע, אזכירו למילוי בקשתו שיוכל להסתדר בהקדם ביותר אפשרי בענין פרנסה שלא יעמידו כלל בניסיון דשמירת השבת, ולמילוי בקשתי, שיעשה ליהודי שומר שבת ותורה ומצוה תיכף ומיד, וידוע אשר אצל איש הישראלי, הנה הגשמיות והרוחניות הם קשורים ומאוחדים, וכמו שכתוב אם בחקותי תלכו וגו' ונתתי גשמיכם בעתם וגו'.

אינו מזכיר במכתבו על דבר אופן חנוך בתו... ובנו... שיחיו, ולמותר להעיר על ההכרח שיקבלו חנוך יהודי במלוא מובן המלה.

מהנכון היה לבדוק כל המזוזות שבביתו שיהיו כולם כשרות, ויסתדר לומר בכל יום איזה קאפיטלעך תהלים, ומה טוב אם יהיה כמו שנחלק – התהלים – לימי החודש או לימי השבוע.

נדבתו ששלח הנה נמסרה לקופת בקור חולים והשם יתברך ירפאהו רפואת הנפש שיהיה בריא ושלם ברמ"ח מצות עשה ושס"ה מצות לא תעשה, אשר זה מומשיך בריאות השלימה ברמ"ח אברים ושס"ה גידים, ואחכה לבשורות טובות בכל הנ"ל.

השותף שמבטיח הצלחה!

באמצעות המשפיע מפרזי, הרה"ח ר' ניסן נמנוב, ענה הרבי ליהודי בשנת תשי"ד (אגרות קודש כרך ט' עמ' רלה):

...במה ששואל הנ"ל, שאין מזדמן לו קונים על הבית שקנה בשביל פרנסה. הנה יקח את השם יתברך לשותף – על-ידי שיבטיח לצדקה, ממועשר מהריוח, ומה טוב קרוב לחומש – ומובטח שותף הנ"ל להביא ברכה והצלחה מתאים להפסק "עשר בשביל שתתעשר".

וכאשר יראה השגחה פרטית בזה, הרי כדאי שגם אחר-כך יתעסק בקניית בית לפרנסה על-דרך זה

הרי צריך להרחיב הכלים למטה לקבל ההשפעה ולא לאמר שעדיין אינם מוכנים לקולטה, ולכן אינו מקבל ההזמנה, וגם בגשמיות אין הנהגתו מתאימה, כי הרי זה שמסרב לקבל הזמנתו בטח יחפש המזמין סוחר אחר ואין זה ענין חד פעמי.

והנה הוראה של הרבי בנושא (איגרת ח' אדר שני תשי"ז – אגרות קודש כרך יד עמ' תעז):

במה שכותב על-דבר מנהגו לסיים עבודתו בחצות ערב-שבת קודש כיון שהשותף דורש שינוי בזה, יעשה התרת מנהגו על-ידי ג' כהורות תורתינו הקדושה.

בכ"ד טבת תשכ"ו ('מקדש מלך' כרך א' עמ' 229; 'הטרקטוריסט של הרבי עמ' 205) משיב הרבי להרה"ח ר' ראובן דונין (ז"ל):

בנוגע לשותפות עם מר... שי... כיון שההחלטה בזה תלויה בכמה פרטים – יתייעץ עם ידידים על אתר. ומובן שבכל אופן אין לעזוב פרנסתו עתה קודם שיהיה ענין פרנסה טוב יותר (על כל פנים – ההשערה קרובה לודאי).

פעם כתב הרבי לחסיד מאנגליה, שבקשר לכניסה לשותפות יתייעץ עם ג' ידידים, ואז יחליט. בהזדמנות נוספת כתב לחסיד בארץ-הקודש שלא כדאי לעשות שותפות עם עולים חדשים, שכן הם עדיין אינם יציבים כליכך בהחלטותיהם שמשנתנות ממצב למשנהו.

הצעה מחשידה?

בשנת תשכ"ח פנה ר' אברהם אלעזר הלוי סגל (ז"ל) מירושלים לרבי בבקשת עצה וברכה בקשר להצעת שותפות. הוא שיגר מסמך שהכיל את פרטי ההצעה, והרבי השיבו תוך שהוא מתייחס לפרטי פרטים כדלהלן (אגרות קודש כרך כה עמ' רנט):

לכתבו על-דבר הצעת השותפות – לכאורה צריך בירור: 1) באם הכל בסדר – למה מוותרים ומציעים לו 40% בעד השקעתו ועבודתו? 2) מה עליו "להוסיף" בעבודתו על הקיים עד-עתה? 3) סעיף המגבלות (שימושיכן ב... בלעדו, שיקנו מהמסחר בהוספה 5% על הקרן אף שבכלל הריחוק גם בסיטונאות יותר בכמה... ועוד) – צריך-עיון

גדול. 4) איך יחלקו המציעים מרצם וכו' בין מסחרם הנפרד להמשותף, ובפרט שכל זה באותו המקום (על-כל-פנים בחלקו). 5) סילוק החובות הישנים? 6) שיווי העסק ועוד. בודאי יתייעץ בכל-זה עם סוחרים בכיוצא-בזה מידידיו, ובהתאם לזה – יחליט.

הרבי לא מסתפק בכך ומוסיף וכותב:

לכאורה המציעים היו צריכים באווארענען [=להבהיר, להבטיח] כליזה מצד-עצמו – ולא שיעוררו על-דבר-כל-זה מעבר לים.

ההכרה באפשרות לפיקוח

במכתב משנת תשכ"ז (אגרות קודש כרך כד עמ' תבתג) שולל הרבי כניסה למסחר בשותפות כאשר למוצע "אין לו כל ידיעה בו כלל ומעולם לא עסק בו"... וזו לשון התשובה:

...המסחר – עסק שאין לו כל ידיעה בו כלל, ומעולם לא עסק בו וכו', און ס'אזי א גרויסער ראד [=וזהו מחזור גדול] שאפשר להעלים בו כו"כ [=כהנה וכהנה] ולא ידע אפילו שהעלימו מה – הרי אם יכנס לזה – סומך לגמרי על השותף מבלי כל אפשריות קאנטראלירען עם [=לפקח עליו].

וצריך-עיון גדול אם יש מקום לזה. לבד באם מצדו יכנס גם-כן מומחה, וגם הוא המומחה שלו יהי' [ה] בעובי הקורה ולא יהי' [ה] מקום לחשדו וכו' וכו' שכ"ז [=שכל-זה] רחוק מן המציאות למצוא. ולכן אין נראה לי הענין.

עושר שמור לבעליו

ביום ג', כ' אדר שני תשמ"ט, התקיימה יחידות לגברים תומכי ידידי ליובאוויטש. אחד העוברים (תשורה וויכנין ח' אדר תשנ"ט עמ' לו – לפי השמועה) סיפר לרבי שיש לו סכום גדול של כסף במניות (55 מליון דולר), אך אינו יודע איך 'לשחק' עם זה. שאלתו אל הרבי, האם לצרף אליו שותף מסוים בעל ידע יותר מאשר לו – לשואל. במענהו נקב הרבי בשמות מניות מסוימות והורה לו למוכרן, ועם השאר – ישחק. שוב אמר השואל שאינו מאמין כי יצליח למוכרן, אך הרבי

היתה לפני מתן-תורה⁴⁹, מכריח לומר שגם ה"חידוש" שביציאת מצרים (כפי שהיה בשעתו) קשור לגדר הבריאה – למרות זאת, כיוון שבערך העולם על כל פנים זהו דבר חידוש, הנה "חידוש" זה היה הכנה למתן-תורה.

ויתירה מזו, "בשנה השנית", ביום (זמן) שבו נפעל החידוש "בחודש הראשון באחד לחודש", נעשה "כלי" לגילוי של המשכן⁵⁰, "אותו יום נטל עשר עטרות".

והימים האלה נזכרים ונעשים⁵¹, העילוי של ראש-חודש ניסן – "אותו היום נטל עשר עטרות" – חוזר ונשנה בראש-חודש ניסן מידי שנה בשנה⁵² [..].

זאת אומרת, שביום זה (מידי שנה בשנה) יש בכוחו של כל יהודי "ליטול" את העניינים הנעלים ביותר, עד ל"עשר עטרות" – שלימות (עשר) בחינת הכתר (עטרה) שלמעלה, ובאופן ש"נטל", שאין צורך שיתנו לו את העטרות, אלא הוא מסוגל בעצמו "ליטול" אותן, שכן הן שייכות לו. ובכל שכן וקל-וחומר: ומה אם "אותו יום נטל עשר עטרות", הגם שהזמן הוא נברא⁵³ וכו', על אחת כמה וכמה שיהודי – שבשבילו נברא העולם⁵⁴ והזמן (היום), ואשר יש לו נשמה שהיא "חלק אלקה ממעל ממש"⁵⁵ – "נטל" את ה"עשר עטרות".

[..] וזו היא ההוראה ממה שאותו יום נטל עשר עטרות, שאף דברי הרשות של היהודי – ה"יום" (תחתון ביותר כנ"ל) יהיו קשורים עם ה"עשר עטרות" – הדרגות העליונות של קדושה,

49) שדווקא אז נתבטלה הגזירה דעליונים לא ירדו למטה ותחתונים לא יעלו למעלה (שמו"ר פ"ב, ג. תנחומא וארא טו).

50) ולהעיר מבדמב"ר פ"ב, ו, "שאינו מוציאם משם (ממצרים) אלא על מנת שיעשו לו משכן וישרה שכינה ביניהם".

51) אסתר ט, כח. וראה ספר תיקון שובבי"ם להר"מ ז. הובא ונתבאר בספר לב דוד להחיד"א פכ"ט.

52) דגם בהשנים שר"ח ניסן אינו ביום א' בשבוע – יש בו כל עשר העטרות, גם העטרה ד"ראשון למעשה בראשית", אלא שבשנים אלו – עטרה זו אינה נמשכת בגלוי בזמן. וראה לקו"ש חכ"ב עמ' 143 ואילך, שעד"ז הוא בכ"ב עניינים, עיי"ש בארוכה.

53) סידור עם דא"ח שער הק"ש עה, סע"ד ואילך.

54) פרש"י ר"פ בראשית.

55) תניא רפ"ב.

והקשר יהיה באופן של "נטל": שהעשייה וה"מקדש" (ה"יום" וה"עשר עטרות") מתקשרים כך שדברי הרשות עצמם נעשים "מקדש", ולא שלתוך עשיית דברי הרשות ("ועשו") נמשכת קדושה ממקום אחר. על דרך שנתבאר לעיל (סעיף ה) בענין "אותו יום נטל עשר עטרות" שה"יום" גופא נוטל את העטרות (ולא שהן נמשכות לו מלמעלה)⁵⁶.

ויש להוסיף עוד הוראה ולימוד מענין "אותו יום נטל עשר עטרות" – שעבודת "ועשו לי מקדש" תהיה באופן של "עטרה" – בשלימות כדבעי למעבד⁵⁷, ועוד יותר – ביופי ("מלך ביופיו תחזינה עיניך"⁵⁸, ובפרט על ידי הכתר שלו) וכבוד ויקר (ובזה גופא – בשלימות "עשר עטרות") וכמאמר חז"ל⁵⁹ על הפסוק⁶⁰ "זה א-לי ואנוהו", "התנאה לפניו במצוות, עשה לפניו סוכה נאה כו".

[..] ויהי רצון שעל ידי החלטות טובות בכל עניינים אלו – נזכה שבעמדנו בראש חודש הגאולה, ש"בניסן נגאלו ובניסן עתידין ליגאל"⁶¹ – תהיה הגאולה מיד בראש חודש..

קטעים משיחת שבת פרשת ויקרא, פרשת החודש, ראש-חודש ניסן ה'תשמ"ח. התועדויות תשמ"ח, כרך ב, עמ' 472-481 – תרגום מאידיש)

56) ויש לקשר זה עם שיעור היומי ברמב"ם (הל' קידוה"ח ספ"ז), "וטעם כל האלו החשבונות כו' והיאך נודע כל דבר ודבר מאלו הדברים כו', היא חכמת התקופות והגימטריאות שחברו בה חכמי יון ספרים הרבה כו', אבל הספרים שחברו חכמי ישראל שהיו בימי הנביאים מבני יששכר לא הגיעו אלינו, ומאחר שכל אלו הדברים בראיות ברורות הם כו' אין חוששין למחבר בין שחברו אותם נביאים בין שחברו אותם האומות כו'".

היינו שחכמת התקופות והגימטריאות – "מעשה בראשית" – נעשית חלק מתורת ה' (שמברכים גם קודם ללימוד הלכות אלו ברכת התורה) ויתירה מזה – חלק מהלכה שבתורה (ספר הרמב"ם). וי"ל שזה ה' ע"י עבודת הרמב"ם – שידע להשתמש בחכמת האומות "לעבודת ה' או לתורתו" (תניא ספ"ח).

57) ראה כתובות סז, א.

58) ישע"י לג, יז. וראה רמב"ם הל' מלכים פ"ב ה"ה.

59) שבת קלג, ב.

60) בשלח טו, ב.

61) שמו"ר פט"ו, יא.

ציפייה בקוצר רוח

יש לכסוף לגאולה ולעמוד הכן!

בפרשת החודש נתבאר פרטי העניינים דאכילת הפסח: "וככה תאכלו אותו מתניכם חגורים נעליכם ברגליכם ומקלכם בידכם ואכלתם אותו בחיפזון", "מזומנים לדרך", כלומר שאכילת הפסח היא באופן שעומדים מוכנים להיגאל ממצרים, עד ש"מתניכם חגורים נעליכם ברגליכם ומקלכם בידכם", כך שמוכנים לצאת ממצרים תיכף ומיד באותו רגע שבו יקבלו הידיעה ש"הגיע הקץ", שאז "לא עיכבן המקום (אפילו) כהרף עין", ובודאי שמצידם הם לא יתעכבו "כהרף עין", שכן עוד מקודם לכן עמדו מוכנים לגאולה. וההוראה מזה בפשטות: יהודי יכול לחשוב שמכיוון שהגאולה תהיה רק ברצונו של הקב"ה, וכפתגם כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו בשם אביו כ"ק אדמו"ר מהורש"ב נ"ע... "לא מרצוננו גלינו מארץ ישראל, ולא בכוחותינו אנו נשוב כו' אבינו מלכנו כו' הוא יתברך יגאלנו כו'" – אין לו מה לעשות בקשר ליציאה מהגלות, כך שבינתיים יכול לישון... ובמקרה הטוב ביותר – לעסוק בלימוד התורה וקיום המצוות. ועל זה באה ההוראה מאופן אכילת קרבן פסח – שכאשר בני ישראל קיימו את ציווי הקב"ה "ואכלו את הבשר בלילה הזה צלי אש ומצות על מרורים יאכלוהו", קיימו זאת באופן ד"מתניכם חגורים נעליכם ברגליכם ומקלכם בידכם", כלומר שלא הסתפקו בקיום ציווי הקב"ה, ובפרט ציווי הקשור עם עניין של חירות... אלא ציפו והמתינו בקוצר רוח לרגע הנכסף שבו יגאלו ויצאו ממצרים, עד שעמדו מוכנים – "מתניכם חגורים גו' ומקלכם בידכם" – להיגאל ולצאת ממצרים.

גם אינם יהודים מובחינים

ומזה מובן גם בנוגע ליציאה מגלותנו זה – "כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות": גם כאשר יהודי לומד תורה ומקיים מצוות בשלמות – אינו יכול להסתפק בכך, אלא צריך להמתין ולצפות בקוצר רוח לגאולה האמיתית והשלימה, עד כדי כך, שחוגר מותניו ונועל את רגליו ונוטל את מקלו בידו, ועומד מוכן – "עמדו הכן כולכם" – לרגע שבו תבוא הידיעה שמשויה בא... ואז יצא מיד מהגלות אל הגאולה!

מובן וגם פשוט, שגם ברגעי הגלות האחרונים צריכים ללמוד תורה ולקיים מצוות בכל המסירות והתוקף כו', אבל ביחד עם זה אי אפשר לשקוט ולשבת בשלווה עד שהקב"ה ירצה להביא את הגאולה, אלא יהודי צריך לעשות את כל התלוי בו כדי למהר ולזרז את הגאולה, ועד שעומד מוכן, "עמדו הכן כולכם", לצאת מהגלות, בידעו ש"מצוות היום" היא – "מתניכם חגורים נעליכם ברגליכם ומקלכם בידכם", "מזומנים לדרך", לצאת מהגלות אל הגאולה האמיתית והשלימה.

ועניין זה – העמידה בתנועה שהוא מוכן לגאולה – ניכר אצלו בגלוי כל כך עד שאפילו אינו יהודי מבחין בכך כפי שהיה ב"מי צאתך מארץ מצרים", שכאשר אינו יהודי הביט דרך החלון לתוך ביתו של יהודי, ראה שהיהודי ובניו אכלים קרבן פסח "בחיפזון"... וכמו כן בימינו אלה – שאפילו אינם יהודים מבחינים בכך שיהודי עומד מוכן לגאולה.

(התנועותיות ה'תשמ"ה כרך ג, עמ' 1591)

פרק השותפין...

הכוונה ומעורבות עד לפרטי פרטים גילה הרבי ביחס לשותפות בין בעלי עסקים, להתייעץ, לבדוק מראש ככל האפשר, לכתוב חוזה, ולעתים קרובות אף הביע הסתייגות • מה כתב הרבי על שותפות הקשורה בחילול שבת? ומה ענה למי שתלה את שמירת השבת שלו בשותפות בעסק? • על שלילת שותפות חב"ד עם גופים נוספים • ובאיזו שותפות מובטחת הצלחה?

כאילו למד הכול

נפתח בפן התורני: שותפות מהי? מצאנו ראינו מספר התייחסויות בדברי הרבי, כדלהלן: כל נקודה שייכת לשני השותפים (תורת מנחם כרך ח"י עמ' 261). לכל אחד יש חלק מהדבר בשלימותו (שם כרך כא עמ' 294). באופן שלכל אחד מהשותפים יש "בעלות" על (כל) הדבר כולו (שם כרך א' עמ' 133. מא עמ' 59).

דוגמה בולטת לכך מביא הרבי לגבי חלוקת הש"ס (תורת מנחם – 'הדרנים על הש"ס' עמ' תפב):

שעליידי השתתפותו והצטרפותו עם עוד כמה מישראל בחלוקת הש"ס, יש לו שייכות גם ללימודם וחלק בו, ונחשב לכל אחד מהלומדים כאילו למד בעצמו כל הש"ס. על-דרך שמצינו בהלכות שבת (מסכת שבת צג, א. ושם נסמן) ששניים שעשו יחד מלאכה שאחד אינו יכול לעשותה לבדו, שניהם חייבים, דחשיב [= נחשב כאילו] שכל אחד עשה את המלאכה כולה, ועל-אחת-כמה-זכמה – שמרובה מדה טובה – שכן הוא בחלוקת הש"ס...

לדבר מראש ולכתוב!

"עם שותפים טובים ובדרכים בטוחים נכון להשתתף. מברכם בהצלחה", כך כתב כב' קדושת

הרבי מהור"צ לרב אפרים וולף ('ימי תמימים' כרך א' עמ' 79). אך לא תמיד יודע השואל האם השותף טוב הוא, והאם הדרך בטוחה? במכתב הבא מורה הרבי בכ"ח תמוז תשט"ו (אגרות קודש כרך יא עמ' רצ"רצא), על הצורך בהידברות מוקדמת על כל הפרטים, ובכתב דווקא:

נהניתי מהסברא לעשות שותפות עם הו"ח אי"א עוסק בצרכי-ציבור מוה"ר... שבכלל נכונה הצעה זו מכמה טעמים אף שמובן שצריכים להתדבר על הפרטים בזה, ועל פי הנהגת חז"ל טוב שיהיו כל התנאים בכתב למען לא ישאר כל מקום לספק, ובמילא ישרה השלום ביניהם, לא רק השלום במעשה שלא נחשד חסיד על [=אי-שלום ב]מעשה חסיד ושלום, אלא גם [=ישרה] השלום בלב ובפנימיות.

להרחיב את הצינורות...

בחלקו הראשון של אותו מכתב אנו למדים על רקע השאלה – וגם על השקפת הרבי לגבי "הרחבת הכלים והצינורות", כדלהלן:

נהניתי לקרות בו ["מכתבו מכ"ה תמוז"] אשר הוטב מצב העסק, ומה-שכותב אשר מפני סיבות היה מוכרח לסרב לקבל יותר הזמנות לא נראה לי הנהגה זו כלל, וכשמראים הצלחה ומרחיבים הצנור